

11 SEZNAM PRAMENŮ A LITERATURY

Nevydané prameny

a) Národní archiv Praha

fond Národní jednota severočeská 1885–1948

- inv. č. 1, Spisy, karton 1–7
- inv. č. 2, Zápisy ze zasedání komisí ÚV, karton 7
- inv. č. 3–26, Ústředí, karton 8–9
- inv. č. 27, Volby, karton 10–11
- inv. č. 28, Sčítání lidu, karton 12
- inv. č. 29, Školy, karton 13
- inv. č. 30–32, Tisk, karton 14–15
- inv. č. 36, Biografie, karton 36
- inv. č. 38, Dary, odkazy a subvence, karton 37–41
- inv. č. 39, Finanční záležitosti, karton 42
- inv. č. 40, Půjčky poskytované NJS, karton 43–44
- inv. č. 41, Podpory poskytované NJS, karton 45
- inv. č. 47, Prácheň – Předlice (Proboštov), karton 89

fond Ústřední matice školská 1880–1951

- inv.č. 707, Všeobecné záležitosti, karton 59

fond Ministerstvo školství 1918–1949

- inv. č. 1657, Záležitosti jednotlivých státních, veřejných, soukromých, církevních atd. národních škol a jejich ústavů 1919–1944, karton 2158

b) Státní okresní archiv Cheb

fond Státní policejní úřad

- inv. č. 33, Národní jednota severočeská 1922–1938, karton 4

c) Slovenský národný archív Bratislava

fond Snem slovenskej republiky

inv. č. 2423, karton č. 304

d) Österreichisches Staatsarchiv, Wien, Abteilung Archiv der Republik

Auswärtige Angelegenheiten 1918–2005, Österreichische
Vertretungsbehörden im Ausland 1. Republik, 1893–1945, Prag,
Gesandtschaft, 1919–1938, karton 9, 15

Vydané prameny

50 Jahre Deutscher Böhmerwaldbund: 1884–1934, B. Budweis 1934.

ČENSKÝ, Ferdinand, Národní jednota severočeská 1885–1948,

inventář k fondu 699, Národní archiv, Litoměřice 1969.

Desátá výroční zpráva NJS za rok 1894–1895, Praha 1895.

Deset let československé republiky, svazek třetí, Praha 1928.

FISCHER, Richard, *50 let národní jednoty*, kronika, první díl

1885–1895, Olomouc 1935.

KÁDNER, Otakar, Vývoj a dnešní soustava školství, díl druhý,

Praha 1931.

KODETOVÁ, Olga, Národní rada česká 1900–1950, inventář k fondu

639, Národní archiv, Praha 1970.

LOH, Josef, Národní jednoty a matice v Československé republice,

Praha 1925.

MARÁK, Stanislav, Menšinové školství v Republice československé.

In: První sjezd československého učitelstva a přátel školství

v osvobozené vlasti. Pod protektorátem presidenta československé

republiky T. G. Masaryka, Praha 1921.

METELKA, František, ŠROMOTA, František, Zpráva o činnosti

Národní jednoty pro východní Moravu sídlem v Olomouci,

Olomouc 1886.

Náš vývoj v severních Čechách pod ochranou Národní jednoty

severočeské 1910–1935, díl první, Praha 1936.

- Náš vývoj v severních Čechách pod ochranou Národní jednoty severočeské 1910-1935, díl druhý, Praha 1936.
- Návod jednacích a řád odborů, Praha 1903.
- NEŠPOR, Václav, Nástin dějin a práce Národní jednoty východomoravské 1885-1935, Olomouc 1935.
- PANÝR, Josef, Národní jednoty severočeská, Praha 1914.
- PEROUTKA, Ferdinand, Budování státu, svazek druhý, Praha 1934.
- PETŘKA, Josef, Národní jednoty pro východní Moravu, informační článek, Olomouc 1925.
- RAŠÍN, Ladislav, Paměti Dra. Aloise Rašína, Praha 1929.
- Reichs-Gesetz-Blatt für das Kaiserthum Oesterreich, Jahrgang 1867, Wien 1867.
- Reichsgesetzblatt für die im Reichsrathevertretenen Königreiche und Länder, Jahrgang 1880, Wien 1880.
- Sbírka zákonů a nařízení státu československého, Praha 1918.
- Sbírka zákonů a nařízení státu československého, Praha 1919.
- Sbírka zákonů a nařízení státu československého, Praha 1920.
- Sbírka zákonů a nařízení státu československého, Praha 1922.
- STALIN, Josif, Vissarionovič, Národnostná otázka a leninizmus, Bratislava 1951.
- ŠUBRT, Jeroným, České menšiny v severovýchodních a východních Čechách, Praha 1910.
- ŠVOMA, Jaroslav, Za svobodný stát, Ostrov nad Oslavou 1951.
- Zpráva o činnosti Národní jednoty severočeské u příležitosti 50 let trvání 1933-1934, Praha 1935.
- Zpráva o činnosti Národní jednoty severočeské za rok 1925-26, Praha 1927.
- Zpráva o činnosti Národní jednoty severočeské za rok 1928-29, Praha 1930.

Noviny

A-Zet

Čas

České Slovo

Česko-lužický věstník
 Humoristické listy
 Královédvorské listy
 Národ
 Národní listy
 Národní osvobození
 Národní politika
 Stráž severu
 Světozor
 Venkov
 Věstník NJS
 Věstník Svazu státního učitelstva škol obecných a občanských
 v republice československé
 Zlatá Praha

Internetové zdroje

DRAŠAROVÁ, Eva, Stát, spolek a spolčování. Dostupné z:
<http://www.nacr.cz/E-publ/paginae/fulltext/1993/Drasarova.pdf>.
 Exploze v dole Nelson III dne 3. ledna 1934. Dostupné z:
<http://historie.osek.cz/encyklopedie/vseobecna/dul-nelson>.
 GAWRECKÁ, Marie, Spolkový život Němců v českých zemích
 a v Československu, s. 12. Dostupné z: <http://www.slu.cz/slu/cz/projekty/webs/popularizace/postery-sylaby-publikace-1/poster/4-cyklus/0320-sylabus.pdf>.
 Historie sčítání lidu na území České republiky I. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/historie_scitani_lidu_na_uzemi_ceske_republiky_i_.
http://epub.oeaw.ac.at/oebl/oebl_M/Mitterer_Franz-Xaver_1824_1899.xml.
<http://www.jizerky.cz/dr-cs/17582-samanek-vaclav.html>.
 LNĚNIČKA, Libor, Vybrané texty z politické geografie. Národní identita a nacionalismus. Dostupné z: <https://is.muni.cz/do/rect/el/estud/pedf/ps11/polgeo/web/pages/narodni-identita-nacionalismus.html>.

- Sčítání lidu. Dostupné z: http://www.emuzeum.cz/admin/files/Metodika-16_Scitani-lidu.pdf.
- STALIN, Josif, Vissarionovič, Marxism and the National Question. Dostupné z: <https://www.marxists.org/reference/archive/stalin/works/1913/03a.htm#s1>.
- ŠPIRITOVÁ, Alexandra, Ústřední matice školská v letech 1880–1919, Národní archiv Praha. Dostupné z: <http://www.nacr.cz/e-publ/paginae/fulltext/1993/spiritova.pdf>.
- Zákon o zastavování činnosti a o rozpouštění politických stran. Dostupné z: http://www.psp.cz/eknih/1929ns/ps/tisky/t2786_00.htm.
- Záznam schůze Národního shromáždění dne 18. prosince 1925. Dostupné z: <http://www.psp.cz/eknih/1925ns/ps/stenprot/003schuz/s003006.htm>.
- Zrušení restriktivního zákona. Dostupné z: http://www.psp.cz/eknih/1925ns/ps/tisky/t0047_00.htm.
- Zřízení zemského správního výboru. Dostupné z: http://www.psp.cz/eknih/1918ns/ps/tisky/t0222_00.htm.

Kvalifikační práce

- BRICHTOVÁ, Jaroslava, Národní jednota pošumavská a její působení na území současného okresu Tachov, Diplomová práce, Plzeň 2011.
- ČERVENÝ, Ondřej, Zákon na ochranu republiky z r. 1923 a tiskové zákonodárství, Rigorózní práce, Praha 2013.
- HAVLÍKOVÁ, Lucie, Střední školy v době první republiky, Diplomová práce, Brno 2016.
- HOŘEJŠ, Miloš, Národní jednota severočeská. Organizace, vývoj a činnost v letech 1885–1939, Diplomová práce, Praha 2001.
- HOŘEJŠ, Miloš, Národní jednota severočeská. Organizace, hospodaření a sociální struktura v letech 1885–1945, Disertační práce, Praha 2004.
- KARFÍK, Zdeněk, Změny vlastnických vztahů k půdě v Čechách po roce 1918, Rigorózní práce, Praha 2009.

- KEPKOVÁ, Veronika, Působení Národní jednoty severočeské na Orlicku během první poloviny 20. století, Diplomová práce, Olomouc 2015.
- KOCIÁNOVÁ, Klára, Vývoj sdružovacího práva v ČSR, Diplomová práce, Olomouc 2010.
- KREJCAR, Robert, List Deutsche Leipaer Zeitung a jeho předchůdci v období 1850–1914 a obraz německo-českých vztahů vytvářený v tomto regionálním periodiku od 80. let 19. století, Disertační práce, Praha 2012.
- KŘIVANEC, Jan, První pozemková reforma a její aplikace, Diplomová práce, Brno 2014.
- SMETANOVÁ, Jaroslava, Ochranné spolky, jejich vznik, struktura a vývoj do 20. let 20. století na příkladu Národní jednoty pro jihozápadní Moravu a Národní jednoty pošumavské, Disertační práce, Praha 2015.
- SŮVOVÁ, Barbora, Pokusné a reformní školy 20. a 30. let 20. století v Československu, Diplomová práce, Praha 2014.
- ŠIMÁNĚ, Michal, České menšinové školy v okrese Ústí nad Labem v období Československé republiky (1918–1938), Diplomová práce, Brno 2010.
- VLČEK, Lukáš, Německý novoaktivismus 1935–1938, Diplomová práce, Praha 2005.
- ZAJÍC, Jindřich, Působnost Národní jednoty severočeské na Teplicku do vzniku Československé republiky, Bakalářská práce, Ústí nad Labem 2008.
- ZAJÍČKOVÁ, Petra, Reformy školství v Československu (1918–1989), Závěrečná práce-Studium v oblasti pedagogických věd, České Budějovice 2015.

Odborná literatura

- BALCAROVÁ, Jitka, „Jeden za všechny, všichni za jednoho!“ Bund der Deutschen a jeho předchůdci v procesu utváření „sudetoněmecké identity“, Praha 2013.

- BENDA, Jan, Vyhánění z pohraničí českých zemí 1938–1939, Praha 2013.
- BRANDES, Detlef, Sudetští Němci v krizovém roce 1938, Praha 2012.
- BRIX, Emil, Die Umgangssprachen in Altösterreich zwischen Agitation und Assimilation: die Sprachenstatistik in den zisleithanischen Volkszählungen 1880 bis 1910, Wien 1982.
- BROKLOVÁ, Eva, Politická kultura německých aktivistických stran v Československu 1918–1938, Praha 1999.
- GELLNER, Ernest, Národy a nacionalismus, Praha 1993.
- HLAVÁČ, Miroslav, Čeští mafiáni, Karviná 2008.
- HOBBSBAWN, Erich, Národy a nacionalismus od roku 1780, Brno, 2000.
- HONZÍK, Miroslav, Legionáři, Praha 1990.
- HROCH, Miroslav (ed.), Pohledy na národ a nacionalismus. Čítanka textů, Praha 2003.
- HROCH, Miroslav, Na prahu národní existence, Praha 1999.
- HROCH, Miroslav, V národním zájmu. Požadavky a cíle evropských národních hnutí devatenáctého století v komparativní perspektivě, Praha 1996.
- JAKUBEC, Ivan, Železnice a Labská plavba ve střední Evropě 1918–1938 (dopravně politické vztahy Československa, Německa a Rakouska v meziválečném období), Praha 1997.
- JANÁK, Jan, HLEDÍKOVÁ, Zdeňka, DOBEŠ, Jan, Dějiny správy v českých zemích od počátku státu po současnost, Praha 2005.
- KADLEC, Pavel, KLADIWA, Pavel, GAWRECKI, Dan, POKLUDOVÁ, Andrea a kol. Národnostní statistika v českých zemích 1880–1930, Mechanismy, problémy a důsledky národnostní klasifikace, díl druhý, Praha 2016.
- KÁRNÍK, Zdeněk, České země v éře první republiky (1918–1938), Československo a České země v krizi a ohrožení (1930–1935), díl druhý, Praha 2002.
- KÁRNÍK, Zdeněk, České země v éře první republiky (1918–1938), O přežití a život, díl třetí, Praha 2003.
- KÁRNÍK, Zdeněk, České země v éře první republiky (1918–1938), Vznik, budování a zlatá éra republiky, díl první, Praha 2000.
- KASPER, Tomáš, KASPEROVÁ, Dana, Dějiny pedagogiky, Praha 2008.

- KLADIWA, Pavel, GAWRECKI, Dan, KADLEC, Petr a kol.,
Národnostní statistika v českých zemích 1880–1930.
Mechanismy, problémy a důsledky národnostní klasifikace, díl
první, Praha 2016.
- KLIMEK, Antonín, Říjen 1918 (Vznik Československa), Praha 1998.
- KLIMEK, Antonín, Velké dějiny zemí Koruny české, svazek XIII.
(1918–1929), Praha 2000.
- KLIMEK, Antonín, Velké dějiny zemí Koruny české, svazek XIV.
(1929–1938), Praha 2002.
- KOPIKA, Jiří, Boj v pohraničí. Demontrace 4. března
v Československu, Kadaň 2013.
- KRACIK, Jörg, Die Politik des deutschen Aktivismus in der
Tschechoslowakei 1920–1938, Frankfurt am Main, Berlin, Bern,
New York, Paris, Wien 1999.
- KUKLÍK, Jan, NĚMEČEK, Jan, Od národního státu ke státu
národností? Národnostní statut a snahy o řešení menšinové otázky
v Československu v roce 1938, Praha 2013.
- LUH, Andreas, Der Deutsche Turnverband in der Ersten
Tschechoslowakischen Republik. Vom völkischen Vereinsbetrieb
zur volkspolitischen Bewegung, München 1988.
- MICHL, Jan, Legionáři a Československo, Praha 2009.
- MORKES, František, Kapitoly o školství, o ministerstvu a jeho
představitelích, Praha 2002.
- OLIVOVÁ, Věra, Dějiny nové doby, Velké Bílovice, 2008.
- ÖZKIRIMLI, Umut, Theories of Nationalism: A Critical
Introduction, New York 2000.
- PAVLÍČEK, Jaromír, Československé dějiny a evropská politika
ve 20. století, Praha 2008.
- PROKŠ, Petr, Politikové a vznik republiky: 1914–1918,
Praha 1998.
- RÁDL, Emanuel, Válka Čechů s Němci, Praha 1993.
- ŘEHÁČEK, Karel, Němci proti Československu na západě Čech
(1918–1920), Plzeň 2008.
- ŘEZNÍK, Miloš, Formování moderního národa. Evropské „dlouhé“
19. století, Praha 2003.

- SEIDERER, Georg, Österreichs Neugestaltung. Verfassungs politik und Verwaltungsreform im österreichischen Neoabsolutismus unter Alexander Bach 1849–1859, Wien 2015.
- SLÁDEK, Milan, Němci v Čechách, Praha 2002.
- ŠEDIVÝ, Miroslav, Zrod německého nacionalismu, Plzeň 2013.
- ŠTRAIT, Jaroslav, Svobodní občané ve Velké válce (1914–1918), Praha 2014.
- ŠTVERÁK, Vladimír, ČADSKÁ, Milada, Stručný průvodce dějinami pedagogiky, Praha 1999.
- TÓTH, Andrej, NOVOTNÝ, Lukáš, STEHLÍK, Michal, Národnostní menšiny v Československu 1918–1938, Od státu národního ke státu národnostnímu?, Praha 2012.
- VALIŠOVÁ, Alena, KASÍKOVÁ, Hana, Pedagogika pro učitele, Praha 2011.
- ZAHRA, Tara, Kidnapped Souls: National Indifference and the Battle for Children in the Bohemian Lands 1900–1948, Ithaca 2008.
- ZEMAN, Karel, Vývoj vlastnictví k půdě a souvisejících procesů na území ČSR od roku 1918 do současné doby, Praha 2013.

Odborné články

- AUGUSTIN, Milan, 4. a 5. březen 1919 v Karlových Varech. In: Historický sborník Karlovarska, 1, 1993, 135–144.
- BERROVÁ, Petra, Kanskripce a sčítání lidu na našem území v kontextu zjišťování národnosti obyvatelstva a se zohledněním nálezů Nejvyššího správního soudu. In: Historická demografie, 31, 2007, s. 147–210.
- BLÍŽKOVSKÝ, Bohumír, Masarykova cesta kolem světa za demokratické Československo. In: Živé hodnoty Masarykova Československa. Sborník z konferencí k 90. výročí vzniku ČSR v Brně, Brno 2009, 26–31.
- BREITFELDER, Miroslav, Volkssport a jeho proces. In: Dějepis XXIII: sborník katedry historie, Fakulta pedagogická, Plzeň 2008, s. 48–60.

- GAWRECKI, Dan, K organizačnímu vývoji spolku „Bund der Deutschen Nordmährens“ v letech 1886–1918. In: Severní Morava, 41, 1982, s. 31–36.
- HIRT, Tomáš, Přehled základních tezí modernistického pojetí nacionalismu. In: Antropowebzin, 2-3, 2007. Dostupné z: <http://www.antropoweb.cz/cs/antropowebzin-2-32007>.
- KASPER, Tomáš, Školsko-politická diskuze v Československu v letech 1918–1933. In: Češi, Němci, Židé v Národnostním Československu. Pohledy na školství a vědu, Liberec 2006, s. 27–44.
- KESSLER, Vojtěch, KLEMENT, Martin, Vzpomínání turnerů na 4. březen 1919. In: Moderní dějiny, 23, 2015, č. 2., s. 105–133.
- KNÁPKOVÁ, Petra, České versus německé ochranné spolky. In: Acta Universitatis Palackianae Olomucensis Faculta Philosophica, 1, 2004, s. 299–305.
- KOHN, Hans, Podstata nacionalismu. In: LOZOVIUK, Petr (ed.), Etnicita a nacionalismus v diskurzu 20. století. Příspěvek intelektuálů z českých zemí ke studiu kolektivních identit, Brno 2012, 119–136.
- KUBIŠOVÁ, Zuzana, Pohledy na národ a nacionalismus jako součást evropské vzdělanosti. In: Paideia: Philosophical e-journal of Charles University, 3–4/IX/2012, s. 1–14.
- KUHN, Walter, Výzkum jazykových ostrovů, jeho úkoly a postavení mezi vědami. Základní pojmy a vymezení předmětu zájmu. In: LOZOVIUK, Petr (ed.), Etnicita a nacionalismus v diskurzu 20. století. Příspěvek intelektuálů z českých zemí ke studiu kolektivních identit, Brno 2012, s. 41–75.
- LOZOVIUK, Petr, „Jednou to padne samo“, K historii etnického soupeření o „nejmenší jazykový ostrov“ meziválečného Československa. In: Český lid, č. 89, 2/2002, s. 105–124.
- MARTINEK, Branislav, Několik poznámek k osobě dr. Roberta Freisslera. In: Acta historica et museologica Universitatis Silesianae Opaviensis. C 6, Opava 2003, s. 325–331.
- MERTO VÁ, Kateřina, 4. březen 1919 v Kadani. In: Minulosti západočeského kraje, 28, 1992, s. 221–231.

- OLIVOVÁ, Věra, Československá zahraniční politika a pokus o restauraci Habsburků. In: Československý časopis historický, 7, 1959, s. 675–698.
- PAVLÍČEK, Jaromír, Národní jednota severočeská a její podíl na prosazování českých národních zájmů v národnostně smíšených oblastech (1885–1948). In: České národní aktivity v pohraničních oblastech první Československé republiky, Olomouc 2003, s. 173–195.
- PUTTKAMER, Joachim von, Die Tschechoslowakische Bodenreform von 1919. In: Bohemia 46 (2), 2005, s. 315–342.
- RAIMAN, Vojtěch, „Návrat krále?“ Restaurační pokusy Karla Habsburského v Maďarsku v roce 1921 ve světle mezinárodních vztahů v Evropě. In: Moderní dějiny, 21, 2013, č. 1., s. 65–102.
- RAŠKOVÁ, Eva, Národní jednota severočeská – několik poznámek k založení, organizaci a činnosti. In: Historica Olomucensia, 51, 2016, s. 145–162.
- RŮŽIČKA, Michal, VAŠÁT, Petr, Základní koncepty Pierra Bourdieu: pole – kapitál – habitus. In: Antropowebzin, 2/2011. Dostupné z: <http://www.antropoweb.cz/cs/zakladni-koncepty-pierra-bourdieu-pole-kapital-habitus>.
- SMETANOVÁ, Jaroslava, Svůj k svému a české dítě do české školy. In: Historica revue pro historii a příbuzné vědy, 2/2013.
- SOMMER, Karel, K historii Národní jednoty pro východní Moravu 1939–1949. In: Slezský sborník. Opava, 2000, č. 1–2, roč. 98, s. 63–77.
- SOMMER, Karel, Příspěvek k historii Národní jednoty pro východní Moravu v letech 1918–1938. In: Časopis Slezského zemského muzea. Opava: Slezské zemské muzeum, 1999, 48, č. 1, s. 1–42.
- TÓTH, Andrej, Československá diplomacie a první restaurační pokus Karla Habsburského v Maďarsku (26. březen–5. duben 1921). In: Slovanský přehled, Praha 2002, s. 343–370.